

Sil Müge Iplikeçi

Baştan

2. BASKI

♥ can
çağdaş

MÜGE İPLİKÇİ
SİL BAŞTAN

Can Çağdaş

Sil Baştan, Müge İplikçi

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2019

2. basım: Ağustos 2019, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alban

Editör: Cem Akaş

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-4048-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750740480

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MÜGE İPLİKÇİ
SİL BAŞTAN

ROMAN

♥can

Müge İplikçi'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Çok Özel İsimler Sözlüğü, 2017

Kül ve Yel, 2017

MÜGE İPLİKÇİ, İstanbul'da doğdu. Kadıköy Anadolu Lisesi'nden sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları ve Araştırma Bölümü ile The Ohio State University'deki yüksek lisans derecelerinin ardından öğretmenlik yaptı. Önce öyküleriyle tanındı. *Perende, Columbus'un Kadınları, Arkası Yarın, Transit Yolcular, Kısa Ömürlü Açelyalar* ve *Tezcanlı Hayalet Avcıları* adlı altı öykü kitabı var. Ardından beş romanı yayımlandı: *Kül ve Yel, Cemre, Kafdağı, Civan* ve *Babamın Ardından. Yıkık Kentli Kadınlar ve Cimbızın Çektikleri* (Ümran Kartal'la birlikte) adlı inceleme kitapları da bulunan Müge İplikçi, 1996'da Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü ve 1997'de Haldun Taner Öykü Ödülü üçüncülüğünü kazandı. Yazdığı ilk gençlik romanı olan *Yalancı Şahit* ÇGYD tarafından Yılın En İyi Gençlik Romanı Jüri Özel Ödülü'ne değer görüldü. Yazar, bunun ardından bir diğer gençlik romanı olan *Saklambaç*'ı yazdı. İplikçi'nin dört çocuk kitabı daha var. *Uçan Salı, Acayip Bir Deniz Yolculuğu, Kömür Karası Çocuk* ve *Dondurmam Tılsım*. Gezi direnişine katılan gençlerle *Biz Orada Mutluyduk* adlı bir de röportaj kitabı bulunuyor. Yazar en çok, yaşadığımız yeni zamanları, günümüz insanlarını ve o ilişkilerin parçaları olan kadınların konumunu anlatmayı tercih ediyor. İstanbul Bilgi Üniversitesi'ndeki yarı zamanlı öğretmenliğini ve *Vatan* gazetesindeki köşe yazarlığını sürdüren İplikçi'nin eserleri başta İngilizce, Almanca ve Arapça olmak üzere birçok dile çevrildi. Türkiye PEN Kadın Yazarlar Komitesi başkanlığını aralıklı olarak 2004-2005 ve 2007-2009 yılları arasında yapan yazar aynı zamanda Medyascope.tv'de Nazan Haydari'yle birlikte *Zeytin Dalı* programını hazırlayıp sunuyor.

İmbat için

Dilekçeler

Nebiye, fincanındaki siyah noktalı telveleri gecenin içinde gezinen kayıtsız ışıklarmış gibi seyretti. Faldan anlamayan ama falsız da kalmayan o beşerlerdendi. Bu haliyle bile hayatındaki bulutları seçti. Elindeki küçük nota bir kez daha dikkatli dikkatli baktı. Nottaki adamın adı Erdal'dı. Erdal Haymana. Onu, büyük odasının içinde döner sandalyesindeki bodur adamlardan biri olarak düşündü. Büyük odasının penceresinden görünen iddialı yeni şehir manzarasının adamı nasıl da delik deşik edebileceğini o zaman fark etti. Bunun gibi adamlar, sebepsiz yere, küçük nedenlere tutunur, terfi eder, sonra aynı sebepsiz nedenlerden ötürü yutulur giderdi. Erdal Haymana da, hiç kuşku yok, böyle biriydi. Ancak tüm bu durumlar Nebiye'nin onu dikkate almayacağı anlamına gelmemeliydi. Fincanındaki fal da, bunu böyle yapması gerektiğini söylüyordu. Bunun üzerine Nebiye, "Ol," dedi dilekçeye ve dilekçe elbette olmadı! Yine de başlangıç gerekiyordu elbet. Aslında Nebiye bu başlangıçlar için biçilmiş kaftandı:

Başlar ve bir türlü sonunu getiremezdi!

Başlar ve geri adım atardı.

Başlar ve sonra başladığına bin pişman olurdu. Ancak bu kez arada başka sebepler vardı. Bu yüzden, bu

kez, daha kararlı bir biçimde başladı Nebiye. Kendini şaşırtmak istercesine. Birazdan kendinden korkarak.

Sayın Erdal Haymana, diye yazdı.

Kurumunuza bu dilekçenin benzerlerinden sayısız kere yazdım. İlçe Milli Eğitim'deki arkadaşlar ise bu dilekçeyi sizin gibi yetkin bir kişinin nezdinde, direkt olarak Bakanlık'a iletmemi istediler. Sizi bu yüzden rahatsız ediyorum.

Aslında tam bunlar mıydı yazmak istedikleri? Bilemiyordu. Uflayıp pufladı. Belki biraz ara vermek gerekcekti. Maun masada titreşen yılanmış fincanı eline aldı, sonra bıraktı. Gözü duvardaki ve yerlerdeki tablolara, sonrasında onlara iğreti bir ev sahipliği yapan kilime ilişti. Bu kilim yine tozlanmış mıydı yoksa? Hiç zaman geçirmeden kilimin üstündeki tabloları ve sehpayı örselenmiş bir yüz ifadesiyle boşluğa iteledi. Sehpadan çıkan ses, dilekçeden ruhuna işleyen ve gözlerine yansıyan umutsuzluğu bir çırpıda siliverdi o zaman. Aşağıdaki Uzaylı'yı ve kız kardeşini delirtmek için yeni bir garç gurç harekâtı daha hayata geçiyordu.

Nebiye şeytani bir hamleyle kıpırdadı. Garç diye bir ses duyuldu. Sehpa biraz daha köşeye doğru itilmişti. Gecenin ve saatin kaç olduğunu umursamıyordu bile. Nasılsa deliksiz gece uykusu onun için ne zamandır bir şey ifade etmiyordu.

Kilimi serbest bırakacak bir tek şu tozlu kauçuk kalmıştı. Onu da aynı "garç gurç" sitemiyle sehpanın öte yanına iteledi. Artık her şey kontrolü altındaydı.

Kilimi ağır ağır çekti ve pencereyi bütün hışımla açıp gecenin içine bırakmadan önce aşağıdaki Uzaylıların pencerelerini besbelli aşağılayan bir edayla, evdeki hemen her şey gibi, annesinden ona kalan o nefret ettiği kilimi de tozlu bir dil gibi öfke ve hırsla silkeledi.

Silkeledikçe de gecenin yıldızlı haliyle hatırladı. Ne diyordu Uzaylı ve çokbilmiş Uzaylı kız kardeşi?

Lütfen aşağıya halı ve kilim silkelemeyin.

Lütfen eşyaları garç gurç çekmeyin.

Lütfenmiş. Komşularından sevgilerleymiş...

Yok apartmanmış. Yok ortak yaşam alanıymış.

Nasıl bir laftı o öyle ya! ORTAK YAŞAM ALANI.

Herkes yapıyor deyince Uzaylı'nın Uzaylı kız kardeşi ne demişti öyle?

Herkes yapıyor bir cevap olamaz ki. Bu apartmanda sizden ve bizden başka kimse kalmadı ki... Uzaylı kız kardeş bunu o kadar Uzaylı bir dille söylüyordu ki koca bir bedduayı hak ediyordu elbette.

Allah topunuzun belasını versin yetmezdi. Bu ülkeyi bu hale getiren siz ve sizin gibiler de... Bu Erdal Haymana gibileri, sırf bunlar yüzünden daha az tehlikeli buluyordu. Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez ruhlı insanlardan korkmaz, ürkmezdi Nebiye. Hatta zaman zaman onlara kendini yakın bulurdu. Ya Uzaylılar? Onlar tüm bunların sorumlusuydular. Tüm bunlarsa Nebiye'nin rahatsız olduğu her şey demekti.

Bu yüzden olsa gerek gidip bir kez, bir kez daha silkeledi kilimi. Uzaylılara karşı Nebiye. Uzaylılara karşı vatansever Nebiye. Esasen Uzaylılara karşı herkes birleşmeliydi ve tek bir parti olmalıydı. Bir tek parti... Yeşim Teyze'nin partisi bile olabilirdi bu. Durum bu kadar vahimdi demek. Ancak Uzaylılar çok daha vahimdi.

Oh olsun, ohhh canıma değsin diyerek yok etmeliy-

diler bunlar gibi olanları. Ortak yaşam alanlarının dibine darı ekilmeliydi. Hem bunlar madem böyle bir hayat derdindeydiler, basıp gitselerdi ya uzaya. Feza onların olundu. Bu cennet vatansa Nebiyelerin. Nebiyeler kimdi ki? Serin sormuştu galiba bu soruyu. O zaman ona hak ettiği cevabı vermişti.

“Nebiyeler benim gibi olanlar işte! Ancak sizin gibilerden yer bulamıyoruz ki...”

Kilimi daha da hırslanarak silkeledi.

Oh olsun...

Neymiş? Medeniyet miymiş? Size mi kaldı bana medeniyeti öğretmek! Beceriksiz Uzaylı Yedigâr ve kız kardeşi. Feza gülleri. Size mi kaldı bana hayatı anlatmak? Kelin merhemi olsa başına sürermiş. Tozlu yaratıklar sizi. Budala kiracılar. Bugün var yarın yoklar. Hadi oradan!

Günden geriye kalan terli kıyafetleriyle sırtını kedi gibi yuvarlak bir dağ haline getirdi, gerindi, esnedi. Ne diye pazen geceliğini giymedin ki hâlâ diye sordu kendine. Eskiden pazen yerine askılı geceliklerin vardı senin Nebiye Hanım diye söylendi. Bak kumlu böbrek ağrısı seni ne hale getirdi. İç maydonozlu suları iç, bekle ki geçsin. Sonra fala döndü. Aslında bu fal işinden de kurtulmalıydı ya bir türlü beceremiyordu! Bu esnada, fincanlı falın içindeki gecenin dibinden, fal bu ya, bir gece ambulansı geçti. Sonra bir de uçak. Nereye gidiyordu bunlar böyle? Nebiye bu konuda tamamen bilgisizdi. Bereket, falın gece minareleri, Nebiye'nin külliye kaybolduğu yolun sonunda, sessiz ve kaderci bir ciddiyet içindeydi. Onlara baktı baktı ve derken hatırladı Nebiye: anksiyete, üstelik ağır olanından. Bu olsa olsa budur! Nebiye bütün küfürlerine ve pencerede asılı duran gergin kilime rağmen geçmişine teslim oldu: Zor geçen günler ve geceler demektir ağır anksiyete. Faldaki bütün renkleri, falı, hatta yaşamın için-

dekileri de silen koca bir kuntluk, yük, kalpteki derin kaya parçası... Hatta, hatta falların sonu.

“Benial.”

Aaa, Melahat’in sesiydi bu. Papağanımsı kedi. Böyle öter, böyle konuşurdu Melahat.

“Sen zaten benimsin!” dedi odanın karanlık köşesinde tutsak kalmış kediye dönüp. “Canım canım canım!” Köhne köşeye gidip bulup çıkardı onu ve burnuna ıpsı-lak, kahveli bir öpücük kondurdu. Kedi canı sıkkın bir halde gerindi; şefkate doymuş gibiydi: “Benial.”

Odadaki kül rengi saatin uzun tik ve takları yeni ve hızlı tik taklara evrildi.

Hız aklına başka düşünceler getirmişti; elini apışarasına götürdü. Hımmm. Gidip işlemeliydi. Evin tırpanlayıcı karanlığı ve gri tekinsizliğinde mutfağı atlayıp ışiksiz koridordan geçip banyoya ulaştı. İçeriye sığmayan çamaşır makinesine gözü takıldı bir an. Makinenin üstü yine rengârenk şişelerle dolup taşıyordu. İstemeye istemeye ışığı yaktı. Bu banyoyu oldu bitti sevmezdi. Özellikle de yer karolarını. Bu renksiz ve tozlu karoları ona tek sevdi-ren kişi ise Murat Usta idi. Bu eve nadiren çağırdığı insanlardan biri olan Murat Usta, ilk ve son aşkı Orçun’un yüzü ve her zamanki kibarlığıyla şöyle demişti bir gün:

“Nebiy Hanım...”

İşte bu Murat Usta’yı sevmesinin en önemli nedenlerinden biriydi. Ona Nebiye Abla, teyzeciğim, anacığım demeyen biriydi Murat Usta. Onu kaale alan biriydi. O güne kadar eve getirdiği bütün ustaların ustasıydı besbelli. Yerdeki karolara uzun uzun bakmış ve, “Merak etmeyin, bu izleri silecek, şu karoları size yeniden sevdirecek bir formül biliyorum,” demişti.

“Nedir?” sorusuna ise

Nedir sorusuna ise...

Nebiye şarıl şarıl işiyordu ve bir yandan da kendinden geçmiş bir biçimde inliyordu. O kadar ki aklı daromaduman olmuştu. Murat Usta'nın, hayalinde olur olmaz hemen her zaman fütursuzca gezinen güzel yüzünde yeller esiyordu artık. Varsa yoksa kumlu bir su çılgılığı.

“Okuldan geldiğinden beri tutarsan bu mereti böyle olur işte!” dedi kendi kendine. “Sana yaramaz böylesi, koyvereceksin gidecek.”

Derken yine onları gördü. Yerdeki tozlu karoları. Neden böyleydiler, kimin eseriydiler... Nebiye bu tarihi tam olarak hatırlamıyordu. Annesi, Gürzap Hanım'ın evlat edindiği kızı olarak bu tuvaletin yeri kendini bildi bileli hep böyleydi. Tozlu, isli, ağır. Belki de hiçbir dilde karşılığı olmayan bir duygunun meskeniydi burası.

Annesi bir çevirmendi ve çevirmenlerin bile çeviremediği cümleler vardı. Bir çeviri bürosunda çalışırdı annesi. O bürodan dünyaya seslenir bir halin kadınıydı. Arada oradan, ya dünyadan ya da çeviri bürosundan, telefon eder Nebiye'ye işler buyururdu. Anneanneni yalnız bırakma Nebiye. Nebiye anneannesini yalnız bırakmazdı. Nebiye kimseyi yalnız bırakmadı. Kendinden başka. Babasının tersine herkesi kalabalık bir gürültüyle zaman zaman kendinin de anlamadığı bir dille sarıp sarmaladı. Peki ya annesi? Annesinin tüm bu çeviri işleriyle ilgilenirken Nebiye'nin cümleleriyle hiç ilgilenmemesinin nedeni ne olabilirdi?

“Söylesene,” derdi annesi. “Bin türlü toz vardır evrende, buraya uyan hangisidir Nebiye?”

Nebiye banyodaki yer karolarında gezinen tozları tetkik eder ama cevabı bulamazdı.

Nebiye bilemezdi, işin aslı buydu. Sadece küçük olduğu için değil, anneannesinin tabiriyle söylemek gere-

kirse biraz da *farklı* olduğundan. Belki de bu yüzden Nebiye'nin bildikleri, büyüyünceye kadar, annesinin ona anlattıkları ve anlatmadıkları kadardı.

Sonra yıllar geçti gitti.

Nebiye tekrar yer karolarına baktığında artık büyümüşü. Ev ise iyice eskimeye yüz tutmuştu. Nebiye'ye kalsa, Nebiye de. Üstelik artık bir yetişkindi. Murat Usta ile banyodaki tozlu gölgeyi temizlemeyi düşünecek kadar. Hatta dahası da. Yakında malulen emekli olacak kadar. Koca kadını Nebiye artık. Evdeki herkes gitmişti ama izleri kalmıştı. Tozları da. Böyle demişti Murat Usta'ya. Belki de bu iz annem ve anneannemden kalmadır. Belki babam bile vardır o tozda. Belki onun sevgilisi de. Ya Altınbaş? Ya Şerife? Elbette! Kısaca onu anneannesinin gözünde *farklı* kılan her şey.

Kısaca herkes oradaydı.

Tozlar apartman boşluğundan yağarken Nebiye tozlara izler olarak da bakıyordu – bu yüzden.

İşini bitirip yarı çıplak banyodan çıkarken, “Az kalsın altına edecektin be Nebiye,” diye söylendi. “Millete kızıp böyle yorgan mı yakırmış...”

Yarı çıplak olarak salona vardığında Nebiye, tutup eteğini tümünden çıkardı. O haliyle mutfağa geçip bir kahve daha yaptı kendine. Koyu bir Türk kahvesi. Kalbi çırpındı ama aldırmadı. Hadi bir sigara daha... Eli titrek bir ışık oldu, işte o sırada cancağzım Kahve Efendi diye mırıldandı. Ve yazmaya devam etti.

Gözü odadaki eşyaların, duvarlardan taşan meyveli tabloların eski ve köhne ağırlığına takıldı bir müddet. Ancak yazılması gerekenler kadar değil! O yüzden Nebiye tekrar tıkanıklığına geri döndü; dilekçesine. Ne diye emekliliğine takmıştı sanki. Delirip gitseydi ya... Hadi ca-

nım... O deli sayılmazdı ki. O deliyse, herkes deliydi. Yaz şu dilekçeni dedi kendi kendine. Başla. Yaz. Bitir.

Yazdı.

Bundan yedi yıl önce ağır anksiyete tanısıyla sınıf öğretmenliğime son verildi. Neden olduğunu ne siz sorun ne de ben söyleyeyim Aytaç Bey?

Bu son cümleyi yazmadı elbette. Ne sıradan bir cümle diye iç geçirdi.

Hemen sonra, "Adamın adı Aytaç mıydı ya?" diye sordu kendi kendine. Deminki nota bakmak istedi ama o kâğıt parçasını bulamadı. Ya gece ambulansının, ya minarelerin ya da ne idüğü belirsiz uçağın işleri olabilirdi bu. Not yoktu. "Aman neyse ne!" dedi sonrasında. "Neyse ne... Seninle mi uğraşacağım canım!" Derken dilekçeye bakmak aklına geldi. "Herifin adı Erdal'dı be!" dedi. "Bunadın sen Nebiye!"

İçinden bir ses *oku* dedi ona.

Bunun üzerine Nebiye yüksek sesle okudu:

Sayın Erdal Bey,

Şu an eski okulumla aynı ilçe sınırlarında bir lisede kütüphane görevlisi olarak hizmet veriyorum. Aldığım nihai rapor, hastalığımın hafiflediği, hatta geçmeye yüz tuttuğu yönünde. Bu yüzden artık eski görevime dönmeyi arzuluyorum çünkü ben bir edebiyat öğretmeniyim, dahası işimi hakkıyla yapan biriyim. Eski görevime iade edilmem konusunda ricalarımı burada da içtenlikle yineliyorum. Üstelik şunu da ifade etmeliyim ki, alerjik astımımdan ötürü tozlu ve rutubetli ortamlarda bulunmam bünyemi çok zorluyor.

Siz hiç astım nedir bilir misiniz?

“Haydi bakalım...” diye söylendi burada. “Astımından herife ne be!”

Kahveden bir yudum daha aldı.

“Hımmm,” dedi ve sonra hiçbir şey yokmuş gibi devam etti.

Şu an çalıştığım yer, çok eski ve rutubetli bir bina olduğundan söz konusu hastalığım ikide bir tetikleniyor. Yanlış anlamayın sakın. Anksiyetem değil. Belirttiğim gibi o geçti. Elimde bu konuda sağlam, torpilsiz bir rapor var ve bu dilekçeyle birlikte, ne olur ne olmaz diyerek aslını saklayarak fotokopisini size iletiyorum.

Sizden gelecek iyi haberleri bekliyor olacağım.

Gündüz ve gece, gece ve gündüz... Böyle dersem tutkum anlaşılır mı? Mesleğimi özlüyorum. Bunu söylersem yeterince açıksözlü olmuş olur muyum? Beni eski işime iade edin!

Sonunda yuh dedi yüksek sesle. Adam seni kesin anlayacak ha Nebiye. Kesin kesin! Hele şu evinin halini görse...

Bir yudum daha.

Son bölümü arz ederek mi bitirmeliydi bilemedi. Zaten bu yazdığına da dilekçe demeye bin şahit isterdi. Yine o soru kafasını kurcalayıp duruyordu. Arz mı etseydi? Yazdı sildi, yazdı sildi. Sonunda kararlı bir şekilde iki sözcük yazdı. Sadece Nebiye Kelam olarak imzalarsa da yeterliydi. Bu adamların vurdumduymazlığından bıkmıştı. Oysa, bilseler ki, ah keşke bilselerdi, Nebiye de üç aşağı beş yukarı onlardan biriydi. Onlar kadar bu ülkeye inanırdı. Bu vatani onlar gibi, onlar kadar severdi. Bayrak görünce ağlardı. Ama hüsrana uğramıştı bir kez. Kimse onun sesini duymuyordu. Kim bilir kaçınıcı kez bu olayı

Koca gar binasının içindeki sabah yoğunluğu bir süre sonra Nebiye'yi yutarken Simitçi Hacer, uzun uzun baktı Nebiye'nin arkasından. Sanki bir şey söyleyecekmiş de söyleyememiş gibi. "Neyse dönünce söylerim," gibi başını salladı. Sonra, "Hiç dönmeyecek ki," dercesine gözleri gann sabah ışıklarına takıldı kaldı. Çok değil ama...

"Ver bakalım abla şuradan bize iki simit," diyen yorgun ve coşkulu yolcu çiftin gencecik sesine kadar. Genç kadının adının Serin olduğunu duydu duymasına ama bu ad, nedense Hacer'e o anda hiçbir şey ifade etmedi. Konuşmaları da... "O kadar çok aradım ki, ne oldu acaba..." diye gara karışan cümleyi ise duymaması mümkün değildi. Ancak o sırada garı çınlatan bir polis sireni her şeyi sise buladı. Görüntü buğulandı, sesler tozlandı.

Nebiye, temizlik takıntısı olan bir edebiyat öğretmeni. Her yerde toz görüyor, sildikçe çoğalıyor toz, peşini bırakmıyor. Tozdan kaçarken tozla kaplanıyor Nebiye.

Müge İplikçi Sil Baştan'da silinip yeniden yazılan kaderlerin diyarından bir kesit sunuyor bize. O kaderlerde hepimize ait bir ses ve o sese dair sözcükler var. O sese yazılmış falların bile zaman zaman çaresiz kaldığı bir gerçekliğe sarsıcı diliyle katılıyor İplikçi.

Hüzünlü bir hikâye... bir o kadar da muzip.

#toz #temizlik #takıntı #ağkaragarı #öğretmen #dilekçe

 can roman

@canyayinlari.com | twitter.com/canyayinlari | facebook.com/canyayinlari

ISSN 178-175-07-4246-2

9 789750 740480